

FENOMENUL MIGRAȚIEI ȘI PIAȚA MUNCII DIN ROMÂNIA

Crețu Ana - doctorand, Universitatea de Studii Europene din Moldova

Migrația este unul din fenomenele globale majore, în contextul posibilităților de transport actuale, mult mai variate și mai ieftine decât în deceniile trecute, al circulației informațiilor, al tensiunilor sociale, conflictelor intrastatale și, nu în ultimul rând, în contextul situației economice precare. Migrația a existat în toate timpurile. Schimbările sociale și evoluția generală a societății au făcut din migrația internă și externă unul dintre marile fenomene umane ale lumii contemporane. Deplasările sub forma migrării individuale și colective, temporare sau permanente, spontane sau forțate, interne sau externe, au schimbat, practic, fața planetei.

Cuvinte-cheie: migrație, migranți străini, fluxurile de emigranți, regiuni, dinamică, forță de muncă, globalizare, deplasare, spațiul comunitar, România, stat membru.

Migration is one of the major global phenomena, in the context of the current, much more varied and cheaper transport opportunities than in the past decades, the circulation of information, social tensions, intra-state conflicts and, last but not least, in the context of the precarious economic situation. Migration has existed at all times. Social changes and the general evolution of society have made of internal and external migration one of the greatest human phenomena of the contemporary world. Movements in the form of individual and collective migration, temporary or permanent, spontaneous or forced, internal or external, have practically changed the face of the planet.

Keywords: migration, foreign migrants, flows of migrants, regions, dynamics, workforce, globalization, movement, community space, Romania, member state.

Миграция является одним из основных глобальных явлений в контексте нынешних, гораздо более разнообразных и более дешевых транспортных возможностей, чем в последние десятилетия распространения информации, социальной напряженности, внутригосударственных конфликтов и, что не менее важно, в контексте неустойчивой экономической ситуации. Миграция существовала во все времена. Социальные изменения и общая эволюция общества сделали внутреннюю и внешнюю миграцию одним из основных человеческих феноменов современного мира. Движения в форме индивидуальной и коллективной миграции, временные или постоянные, спонтанные или принудительные, внутренние или внешние, практически изменили лицо планеты.

Ключевые слова: миграция, иностранные мигранты, потоки мигрантов, регионы, динамика, труд, глобализация, движение, общественное пространство, Румыния, государство-член.

Introducere. Fenomenul migrației crește constant, de la un an la altul. Tot mai mulți români pleacă la muncă în străinătate și, în același timp, tot mai mulți străini vin în România.

În momentul de față, în România se află circa 60.000 de migranți străini cu ședere legală. Apar, astfel, fenomene culturale noi, care trebuie bine gestionate. În următorii ani, vor avea schimbări ale

modului de viață al oamenilor sau la apariția fenomenului de respingere a migranților pe teritoriul acestui stat.”Poziția Organizației Internaționale pentru Migrație (OIM) [1], este că migrația poate aduce beneficii tuturor părților, atunci când este eficient reglementată”. Migrația a fost un fenomen nou în România după decembrie 1989. Au fost mai multe valuri de plecări ale românilor. Fluxurile de emigranți au fost mai mari decât cele de imigranți. România a fost și este încă o țară-sursă și o țară de tranzit, și în mai mică măsură o țară de destinație. Urmare a aderării la Uniunea Europeană, se observă o tendință nouă în dinamica migrației în România: din ce în ce mai mulți imigranți din Asia, Orientul Mijlociu, Africa și republicile desprinse din fosta Uniune Sovietică, migranți care înainte doar tranzitau România vizând alte destinații, decid să rămână. Conform datelor oficiale, în momentul de față, pe teritoriul României se află circa 60.000 de migranți cu ședere legală. În privința migranților ilegali, datele sunt mai puțin clare, aproximativ 4.000-5.000 de străini cu situație nereglementată sunt identificați anual pe teritoriul României [2].

Scopul articolului. Scopul prezentului articol constă în abordarea de informații relevante, date și statistici referitoare la imigrație și tendințele fenomenului în România, identificarea organizațiilor relevante în domeniul integrării străinilor în societatea românească, și prezentarea unui scurt istoric a evoluțiilor abordării imigrației în context european cu provocări viitoare și efecte la nivelul României ca stat membru al UE. Cercetarea și analiza fiind esențiale în procesul de înțelegere al migrației, în dezvoltarea unor noi proceduri eficiente și în configurarea unor abordări practice. Scopul studiului îl reprezintă cunoașterea mai detaliată a percepțiilor privind străinii, a atitudinilor față de ei, a stereotipurilor ce funcționează în cazul nivelului de acceptare sau neacceptare a integrării lor în societatea românească. Informațiile obținute vor constitui o bază de fundamentare a politicilor publice ce urmează a fi dezvoltate de autoritățile române în domeniul imigrării și integrării străinilor cu ședere legală în România.

Actualitatea temei. Cercetarea dată apare desigur de actuală și importantă dat fiind faptul că libertatea de mișcare este o caracteristică esențială a lumii noastre potrivit careia piețele globale, rețelele transnaționale generate frecvent precum și dezvoltarea

rapidă a tehnologiei de comunicare contribuie la creșterea mobilității muncitorilor calificați și necalificați, a studenților, stagiatorilor, familiilor și a turiștilor în egală măsură.

Metodele și materialele aplicate. La elaborarea articolului științific a fost utilizată metoda de cercetare, logico-juridică, a documentării științifice cu conținut juridic internațional privind analiza surselor de informație disponibile care constituie drept materialele utilizate: statistici oficiale, cadrul legislativ, date deținute de către organizații guvernamentale și neguvernamentale relevante în domeniul integrării străinilor, rapoarte de cercetare. Pentru obținerea informațiilor au fost studiate articole, statistici, rapoarte precum și alte documente disponibile pe internet, literatura de specialitate internațională.

Rezultatele obținute și discuții. Migrația este un fenomen general în societățile moderne, care a luat amploare în ultimele decenii. Au existat perioade mai intense sau mai calme, în funcție de fenomenele sociale, economice și culturale din diferite epoci și etape istorice pe care le-a parcurs omenirea. Globalizarea economiei și a politicii, continuă fuziune a factorilor de ordin cultural, scurtarea distanțelor prin dezvoltarea explozivă a mijloacelor de comunicare și prin disponibilitatea mijloacelor de transport rapid și ieftin fac ca migrația, mai ales cea nereglementată, să fie întotdeauna greu de separat ca fenomen regional sau de controlat prin mijloace naționale.

În România se înregistrează o dinamică cu o creștere lentă, dar relativ constantă, a migrației. Există regiuni care au fost, de-a lungul istoriei, și continuă să fie expuse intens la acest fenomen, găzduind comunități numeroase de migranți și fiind constant în contact cu alte culturi, zone cu comunități numeroase de migranți aparținând unui număr mare de naționalități.

În domeniul imigrației angajamentele internaționale pe care România și le-a asumat reies mai ales la Convenția de la Geneva din 1951 privind statutul refugiaților și Protocolul adițional [3] precum și din normele Uniunii Europene.

După 1989, când barierele de frontieră au căzut, migrația a atins punctul culminant în România. Este cunoscut faptul că România este o țară de emigrație netă și acest fapt implică consecințe severe la diferite niveluri: cel economic, cel social și cel demografic.

România subscris fenomenului migrației la nivel mondial, având un istoric în migrație marcat de perioade de ascensiune și declin, bazat în principal pe condițiile interne economice, sociale și politice. Pe parcursul secolului al XX-lea România a fost preponderent o țară de emigrație, tendința aceasta menținându-se chiar și în condițiile restrictive ale regimului comunist. Migrația etnică a deținut în permanență o pondere importantă în fluxurile totale de migrație. După anul 1989, se identifica mai multe etape în istoria migrației din România:

- 1990-1993 - emigrarea permanentă în masă a minorităților etnice (germane, maghiare) și a românilor care fugeau de tulburările politice și sărăcie. Mulți dintre aceștia au cerut azil politic în Occident, atingând un nivel de 116 000 de aplicații în anul 1992;

- 1994-1996 - un nivel scăzut al migrației economice românești în Europa de Vest, în principal pentru muncă sezonieră sau ilegală, dar și niveluri foarte scăzute ale migranților etnici și ale căutătorilor de azil;

- 1996-2001 - dezvoltarea mai multor tendințe în paralel și creșterea emigrării, creșterea traficului de migranți, fenomen care se suprapune migrației ilegale, dar se distinge prin violența și abuzul din partea traficantilor/angajatorilor. Acest tip de migrație este considerat a fi întâlnit cu precădere în cazul femeilor.

- 2002-2007 - eliminarea obligativității vizeilor Schengen a promovat o creștere rapidă în migrația circulară, chiar și în măsura în care românii care au fost anterior „blocați” în țările Schengen, au putut să se întoarcă în România pentru a intra în sistemul de migrație circulară. Existența posibilității de ședere legală pe o perioadă de trei luni în calitate de turist a condus la dezvoltarea unui sistem sofisticat de migrație circulară, concentrat în primul rând pe destinații precum Italia și Spania. Această nouă strategie a permis sustragerea de la controlul de pe piața forței de muncă europeană, astfel că migranții ajungeau să lucreze ilegal timp de trei luni, împărțind locurile de muncă cu alți români.

- 2007 – până în prezent - acces liber pe piața europeană a muncii, fapt care este favorizant atât pentru crearea unei piețe europene, a muncii, dar și pentru înregistrarea unor derapaje severe în piețele locale.

România își păstrează caracteristica de țară în principal de emigrație [4] și devine, pe lângă țară

de tranzit, o țară de destinație din ce mai atractivă pentru imigranți. Potrivit previziunii Eurostat[5], în perioada 2008- 2060, România va înregistra cel puțin o rată a imigrației nete de 18,4 la mia de locuitori (1,84%). Migrația românilor pentru muncă, fie că este numită emigrație sau, după 2007 când România devine stat membru al Uniunii Europene, mobilitate a forței de muncă în spațiul comunitar, reprezintă, deja un fenomen de masă care afectează toate aspectele vieții societății românești și, implicit imigrația. La nivelul anului 2010, numărul migranților români plecați la muncă în străinătate est de aproximativ 2,8 milioane[6], Spania și Italia fiind destinațiile vizate de aproape 75% dintre români plecați la lucru peste graniță. Spre Italia s-a îndreptat 46% dintre românii care au emigrat către un stat membru U.E., iar spre Spania au plecat 19% dintre emigranții români care s-au decis să trăiască în alt stat membru U.E. Definitorie pentru migrația românească este deplasarea în străinătate pentru muncă, iar majoritatea migranților este inclusă în categoria populației active (15-64 ani), femei și bărbați depotrivă. De asemenea, este o migrație circulatorie, cu un caracter temporar, profilul migrantului român plecat la lucru în străinătate fiind acela de muncitor în construcții, dacă este bărbat și în serviciile domestice, dacă este femeie. Dintre aceștia, 2,1 milioane de persoane majoritatea lucrând în Italia (890.000), Spania (825.000) și Germania (110.000), 275.000 de români incluși în statisticile oficiale lucrează în Austria, Belgia, Danemarca, Finlanda, Franța, Grecia, Irlanda, Luxemburg, Olanda, Portugalia, Suedia și Marea Britanie. Zece dintre aceste state (Belgia, Germania, Irlanda, Franța, Italia, Luxemburg, Malta, Olanda, Austria și Marea Britanie) au menținut o parte dintre restricțiile impuse românilor înainte de aderarea la UE, printre care se află și necesitatea obținerii unui permis de muncă pentru anumite calificări.

Dintre imigranți care au intrat în 2010 în UE, românii au fost cei mai numeroși (384.000), urmați de polonezi (266.000) și bulgari (91.000). Spre deosebire de migrația românească cuantificată la aproximativ 10% din populația României, fenomenul imigrației în România înregistrează valori relativ modeste. Imigrația reprezintă un fenomen relativ nou pentru societatea românească care a cunoscut o mai mare amploare cu precădere în ultimul deceniu, în special în perioadele de creștere economică (imigrație în

scop de muncă), în contextul dobândirii statutului de stat membru al Uniunii Europene (reunificare familială și membru de familie cetățean român. Ca țară de imigrație, România a cunoscut, de-a lungul istoriei sale, diferite afluxuri de populație străină. Până în 2004 numărul de imigranți era relativ scăzut, majoritatea imigranților provenind din Siria, Iordania, Iran, Egipt, China și Turcia. Marea parte a străinilor, se afla în România cu scopul de a desfășura activități comerciale, având avantajul unei legislații permissive și favorabile investițiilor străine și deschiderii de afaceri. Din punct de vedere al țării de origine, cei mai mulți straini cu ședere legală în România provin din Moldova (35%), Italia (13%) și China (14%). Imigranții chinezi, mici sau mari întreprinzători desfășoară activități comerciale, fiind concentrați în piețele engros de la periferia capitalei, în condițiile dezvoltării economiei românești și nevoii de forță de muncă, angajatorii din România încep să aducă muncitori din China, în sectoare precum: construcții, inclusiv în construcții de drumuri și poduri, textile, comerț și servicii. Un parcurs similar îl înregistrează și imigranții proveniți din Turcia, muncitorii turci regăsindu-se concentrați cam în aceleași sectoare ale economiei ca și muncitorii chinezi, excepție făcând sectorul confecțiilor unde erau angajate muncitoarele venite din China. Alături de imigranții din China și Turcia, imigranții din Republica Moldova constituie una dintre principalele trei comunități de străini în România.

Spre deosebire de evoluția imigrației din China și Turcia, migranții moldoveni au fost atrași de România, în special pentru studii și în scop de muncă, și mai puțin pentru activități antreprenoriale. În ceea ce privește imigranții moldoveni veniți în România pentru a munci îi găsim în aceleași domenii care prezintă deficit de forță de muncă: construcții, confecții, comerț, servicii financiar-bancare, agricultură. Mai mult, imigranții din Republica Moldova au particularitatea că împărtășesc aceeași limbă și cultură, cea română, factori ce sunt primordiali pentru o bună integrare. Anul 2007 reprezintă un punct de cotitură în ceea ce privește managementul imigrației în România prin prisma dobândirii statutului de membru al Uniunii Europene. În acest moment, România intră în circuitul mobilității intra-comunitare, iar politica de imigrație se va concentra pe fenomenul imigrației cetățenilor din țările terțe, adică din spațiul extra-comunitar.

Dinamica mobilității U.E. în ultimii trei ani evidențiază și în acest caz, o tendință ascendentă a numărului de cetățeni U.E. aflați legal pe teritoriul României care a crescut de 2 ori și jumătate în perioada de referință, iar variațiile de creștere de la an la an fiind în medie de peste 35%. Fenomenul imigrației cunoaște o creștere continuă în această privință, pe de o parte trendurile crescătoare ale migrației cetățenilor din țările terțe care vin în România în scopul reunificării familiale sau sunt membrii de familie ai cetățenilor români, pentru studii și, sau pentru a lucra și, pe de altă parte, scăderea dramatică a imigranților care vizează țara noastră pentru a începe o afacere, respectiv pentru scopuri comerciale. Conform Comisiei Naționale de Prognoză, în 2013-2015, numărul de imigranți este posibil să crească până la 200.000 - 300.000 imigranți, ceea ar însemna 1% -1,4% din populația României. Analiza structurii pe sexe și grupe de vârstă a imigranților aflați legal în România, atât pentru cei cu ședere temporară, cât și pentru cei cu ședere permanentă evidențiază că balanța înclină în favoarea bărbaților care dețin o proporție de 60% în total imigranți. Totuși, pe segmentul 35-65 ani, proporția acestora crește și mai mult și ajunge la 70% bărbați și 30% femei. Referitor la distribuția teritorială a cetățenilor din țări terțe cu ședere legală în România, se poate observa că aceștia sunt concentrați într-o proporție de 41% în capitala țării București, sau mai exact în zona București-Ilfov, iar aproximativ 33% au ales, în procente relative egale (în jur de 6%) marile aglomerări urbane în județele Iași, Cluj-Napoca, Constanța, Timiș, Prahova, Bihor. Integrarea străinilor este mai facilă în marile centre urbane decât în orașele mici sau în mediul rural. Printre explicațiile referitoare la gradul mare de atragere pe care îl exercită centrele urbane asupra străinilor se numără următoarele: zonele urbane sunt poli de dezvoltare și creștere economică care necesită forță de muncă, și deci, și forță de muncă imigrantă fie calificată sau necalificată, unele sunt centre universitare importante și prin urmare atrag imigranții veniți pentru studii sau sunt situate în zone de graniță, respectiv rute comerciale și de transport internațional. Totodată, aglomerările urbane oferă oportunități mai mari de integrare pentru străini prin faptul că aceștia își pot găsi mai repede un loc de muncă, își pot deschide o afacere sau afacerea lor poate avea mai ușor succes.

În România, din 1991 până la 31 decembrie 2009, 18 524 de străini au solicitat azil, dintre care 3061 au primit o formă de protecție [7]. Un procent între 10-15% dintre solicitările de azil depuse ajunge să fie soluționat favorabil prin acordarea unei forme de protecție. În proporție de peste 90% dintre solicitanții de azil sunt bărbați.

Perspective ale migrației forței de muncă din România în contextul UE. Directivele și Regulamentele Uniunii Europene relevante în domeniul imigrației se fundamentează în primul rând pe competența Uniunii de a crea și consolida Spațiului de Libertate, Securitate și Justiție instituit prin Titlul V al Tratatului privind funcționarea Uniunii Europene [8]. În al doilea rând, Acordul și Convenția Schengen [9] stau la baza creării Spațiului Schengen, parte a aquis-ului UE. Aceste surse primare ale dreptului european consfințesc competența instituțiilor UE de a legifera în domeniul imigrației, cu respectarea principiilor subsidiarității și proporționalității, și a suveranității statelor membre. Predicțiile sumbre legate de inflația de forță de muncă din Europa Centrală și de Est s-au dovedit nefondate. Migrația forței de muncă din noile state membre către cele vechi a fost modestă, atingând rar chiar și 1% din populația activă a țării de primire. Aceasta este situația atât în cadrul statelor care au aplicat restricții de acces la piețele lor de muncă, cât și în cadrul statelor care nu au aplicat astfel de restricții. Acești lucrători au ajutat la compensarea forței de muncă reduse în sectoare precum agricultura și construcțiile. Analizele specialiștilor privind evoluția migrației în următoarele două decenii au în vedere, potrivit IOM - Bucharest, 2004, următoarele elemente:

- *Creșterea fluxurilor de forță de muncă spre spațiul UE, cu reorientarea direcțiilor preponderente.* Țările de destinație vizate în principal sunt cele din vestul și sudul UE – Spania, Portugalia, Franța, Italia și Grecia. Germania rămâne, prin tradiție, o destinație preferată de lucrătorii români, însă fluxurile au o tendință relativ staționară. Migranții se orientează spre zonele în care prezența lor este acceptată mai ușor pe piața și unde experiențele anterioare s-au dovedit de succes.

- *Este preferată migrația temporară pentru muncă comparativ cu cea permanentă.* Durata migrației tinde să crească, însă variază de la câteva luni la câțiva ani.

- *Sporește opțiunea pentru migrația reglementată în locul celei necontrolate* deoarece asigură

o mai mare securitate a câștigurilor, un nivel ceva mai ridicat al acestora și (în tot mai mare măsură) un grad de protecție socială.

- *Reîntoarcerea acestora pe piața națională a muncii are efecte benefice* - contribuie la creșterea performanțelor economice, stimulează absorbția progresului tehnologic, promovează relații de muncă moderne, de competiție, contribuie la dezvoltarea unei culturi a muncii compatibile cu cea vest-europeană.

Principala sursă legislativă în domeniul încadrării străinilor pe piața muncii din România este OG 25/2014 [10]. Ea se completează, în ce privește șederea străinilor în România, cu dispozițiile generale ale OUG 194/2002 [11] privind regimul străinilor, iar, în ce privește relațiile de muncă, cu Legea 53/2003 [12]. Formele de sprijin puse la dispoziție de autoritățile publice pentru integrarea socială a străinilor și cetățenilor UE prezenți în România fac, în principal, obiectul reglementării Ordonanței nr. 44/2004 privind integrarea socială a străinilor care au dobândit protecție internațională sau un drept de ședere în România, precum și a cetățenilor statelor membre ale Uniunii Europene și Spațiului Economic European și a Normelor sale metodologice aprobate prin Hotărârea guvernului nr. 1483/2004 [13] cu modificările ulterioare. Monitorizarea acestor fluxuri reprezintă un proces în plină reformă, însă bazat în prezent pe implicarea mai multor agenții sau instituții, ceea ce face dificilă coordonarea politicilor și implementarea procedurilor celor mai adecvate, respectiv regularizarea migrației. Irlanda, Marea Britanie și Suedia și-au deschis cu succes piața muncii către lucrătorii din Europa Centrală și de Est chiar de la început, de la data de 1 mai 2004. În Irlanda, sosirea lucrătorilor din noile state membre a jucat un rol major în susținerea ratei înalte de dezvoltare a țării. În Marea Britanie, lucrătorii din noile state membre au ajutat la ocuparea unei părți din cele o jumătate de milion de locuri de muncă vacante. În lumina acestor experiențe pozitive, Finlanda, Portugalia și Spania au decis să deschidă la rândul lor piața muncii. Alte state - precum Belgia și Franța - au optat pentru o deschidere parțială. Ocuparea locurilor de muncă a crescut cu o medie de 1% în 2005 în statele membre noi și vechi. Extinderea favorizează migrația legală, care este mai ușor de controlat, în timp ce problema reală în multe state membre este migrația ilegală, în mare parte din

statele terțe. Prin deschiderea pieței muncii în vechile state membre, extinderea din 2004 a ajutat la diminuarea economiei gri (dar și a muncii la negru). Lucrătorii legali sunt mai puțin expuși la exploatare și la standarde de muncă joase, de asemenea, plătesc taxele și contribuțiile la asigurări sociale. Creșterea populației active în vechile state membre nu a avut un impact relevant asupra cheltuielilor din sistemul de securitate socială. În Marea Britanie, numai unul din 100 de lucrători nou înregistrați din noile state membre a revendicat beneficii de securitate socială. În același timp, UE cere noilor state membre să adopte standardele sale legate de sănătatea și siguranța la locul de muncă, îmbunătățind condițiile de lucru pentru oamenii din țările respective și contribuind la o concurență loială între companii. Nu există nici o dovadă potrivit căreia extinderea a cauzat dumping social. Dimpotrivă, prin extindere, standardele sociale armonizate se dispersează încet dar sigur pe întregul teritoriu al UE. Studiile confirmă faptul că relocalizarea companiilor din vechile în noile state membre rămâne un fenomen marginal. Mai mult, Europa Centrală și de Est nu reprezintă principala destinație a relocalizării, ci mai degrabă Asia, nu extinderea este cauza externalizării și a relocalizării, ci concurența la scară globală. Companiile vor căuta întotdeauna să obțină costuri mai mici, piețe mai extinse, inovație tehnologică și alți factori care să le confere o dimensiune competitivă. Companiile europene trebuie să facă față competiției globale, în special din China și India. Investițiile în Europa Centrală și de Est, și nu în China sau India, pot ajuta industria europeană să mențină locuri de muncă și să stimuleze creșterea economică pe teritoriul întregii Europe. De exemplu, expansiunea companiilor prestatoare de servicii generează locuri de muncă atât în noile, cât și în vechile state membre. Extinderea ajută UE să facă față provocărilor globalizării prin intensificarea comerțului interior și exterior, menținând și creând în acest fel locuri de muncă. În cele mai multe dintre statele membre, șomajul și subocuparea coexistă cu lipsa de forță de muncă. Deficitul de forță de muncă este structural, pentru anumite meserii și sectoare (sănătate, tehnologia informației și comunicații TIC, finanțe), iar asimetriile dintre țări sunt foarte mari. Din această perspectivă, una dintre preocupările importante ale UE este integrarea imigranților din țările terțe pe piața muncii. Acest lucru este esențial pentru atingerea unei rate

de angajare de 75% în rândul persoanelor de până la 64 de ani (OECD 2015, pg.300), lucru subliniat de către Strategia UE 2020 ca fiind decisiv pentru atingerea obiectivelor de dezvoltare sustenabilă și de bunăstare socială a cetățenilor săi [14, pag.40].

Distorsionarea pieței interne este rezultatul normelor comune defectuos transpuse și implementate, fie de către vechile state membre, fie de către cele noi. Noile state membre au o eficiență sporită în aplicarea dreptului comunitar, comparativ cu vechile state membre, după cum demonstrează datele statistice privind piața internă ale Comisiei. Prin deschiderea unei piețe de 75 de milioane de consumatori către companiile din vechile state membre, extinderea a înăsprit concurența pe piața internă, ceea ce impune competitivitate sporită a companiilor europene pe piețele mondiale. Aceleași reguli privind piața internă, concurența și ajutorul de stat se aplică în prezent în toate cele 25 de state membre.

În perioada 2004-2006, cele 15 state membre au contribuit la bugetul UE destinat extinderii cu o medie de 26 de euro / an / cetățean. Partea noilor state membre din bugetul Uniunii reprezintă doar 0.15% din produsul național brut. Acești bani sunt cheltuiți în principal pentru infrastructuri mai bune, care generează beneficii companiilor din întreaga UE. Mai mult, economiile noilor state membre cresc de două ori mai repede decât cele vechi. Banii cheltuiți pentru a sprijini dezvoltarea acestor economii crează noi oportunități de afaceri în vechile și în noile state membre deopotrivă. În ceea ce privește creșterea competitivității economiei naționale, astfel cum rezultă dintr-un studiu al Grupului de Economie Aplicată (GEA) aceasta are o influență directă asupra evoluției salariilor de pe piața națională și a standardelor de viață. Provocările de pe piața forței de muncă sunt reale, în România, această piață fiind deosebit de dinamică în contextul aderării la UE. În aceste condiții, dacă în România și statele vecine nivelul salariilor va crește, se va majora și competitivitatea statelor, deoarece migrația forței de muncă nu trebuie privită în legătură cu aderarea României în UE, dar este favorizată de deschiderea grupării către România. În acest context există o serie de factori care favorizează migrarea forței de muncă, unul dintre aceștia fiind îmbibranirea populației din UE [15].

Ca obiective posibile și necesare ale unor politici de migrație adecvate realităților actuale și de se recomandă:

- încurajarea migrației legale, prin informare și servicii de asistență specifice pentru potențialii migranți;

- stimularea migrației circulare, în special în spațiul UE, stimularea cererii de muncă calificată remunerată corespunzător și eliminarea discriminării lucrătorilor migranți;

- încurajarea transferurilor bănești prin sistemul bancar și sprijin (asistență, pregătire) pentru activități antreprenoriale, pentru investiții productive.

Aderarea României la Uniunea Europeană reprezintă o reducere a decalajelor marcante în ceea ce privește nivelul de trai și economiile dezvoltate automat însă, decalajul față de țările mai slab dezvoltate se mărește. Prin simpla extrapolare a migrației definitive din ultimii ani, România va trebui să își asume rolul de frontieră estică a Uniunii Europene, cel puțin din punct de vedere demografic, dar și din cel al dificultăților întâmpinate în plan economic, Asia este considerată principalul rezervor migratoriu al secolului XXI, iar față de acest continent relativ ușor de străbătut, iar rutele de migrație legală/ilegală deja formate sunt suficient de flexibile și capabile să se adapteze la modificările conjuncturale.

Concluziile: Fenomenul migrației crește constant, de la un an la altul. Tot mai mulți români pleacă la muncă în străinătate și, în același timp, tot mai mulți străini vin în România. În momentul de față, în România se află circa 60.000 de migranți străini cu ședere legală. Apar, astfel, fenomene culturale noi, care trebuie bine gestionate. În următorii ani, în România, vor fi schimbări ce țin de modul de viață al oamenilor și apariția fenomenului de respingere a migranților. „Pozitia Organizației Internaționale pentru Migrație (OIM) este că migrația poate aduce beneficii tuturor părților, atunci când este eficient reglementată”.

Referințe bibliografice

1. Organizația Internațională pentru Migrație, a fost adoptată în 1989 pentru a reflecta tranziția organizației de-a lungul a jumătate de secol de la o agenție specializată în probleme de logistică către o agenție specializată în probleme de migrație. [On : line] <http://www.oim.ro/ro>, (vizitat la 08.11.2016).

2. [On : line]: <http://ziarullumina.ro/migra-tia-aduce-beneficii-dar-si-neajunsuri-13659.html>, (vizitat la 10.11.2017).

3. Legea nr. 46/1991 pentru aderarea României la Convenția privind statutul refugiaților, precum și la Protocolul privind statutul refugiaților, M.Of. nr. 148 din 17.07.1991.

4. [On: line]: www.iom.ro, (vizitat la 05.09.2017).

5. [On: line]: www.eurostat.ec (vizitat la 11.05.2017).

6. [On: line]: www.insse.ro, (vizitat la 07.11.2017).

7. [On: line]: www.ori.mai.gov.ro - Raport privind activitatea Oficiului Român pentru Imigrări pe linia combaterii muncii nedecarate a străinilor (2010). (vizitat la 10.11.2017).

8. Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. 53/30 martie 2010, art. 67.

9. Acordul de la Schengen din 14 iunie 1985, extinderile sale ulterioare și încorporarea sa în acquis-ul Uniunii Europene.

10. Ordonanță nr. 25/2014 privind încadrarea în muncă și detașarea străinilor pe teritoriul României și pentru modificarea și completarea unor acte normative privind regimul străinilor în România, M.Of. nr. 640 din 30.8.2014.

11. Ordonanța de urgență nr. 194/2002 privind regimul străinilor în România, M.Of. nr. 421 din 5.6.2008.

12. Legea nr. 53/2003 Codul muncii, M.Of. nr. 345 din 18.5.2011.

13. Ordonanța guvernului nr. 44/2004 privind integrarea socială a străinilor care au dobândit protecție internațională sau un drept de ședere în România, precum și a cetățenilor statelor membre ale Uniunii Europene și Spațiului Economic European, M.Of. nr. 93 din 31.1.2004.

14. Rodica Milena Zaharia, Cornel Ban, Alexandra-Maria Popescu, Relația dintre fenomenul migrației legale și piața muncii din România. Evoluții relevante, impact potențial, recomandări de politici București, 2017.

15. Conferința internațională „Piata de munca europeana se extinde catre est”, organizata de Grupul pentru Economie Aplicata si reprezentanta in Romania a Fundatiei Friedrich Ebert.